

Skolplaceringsprinciper för anpassad grundskola

Inledning

Barn- och utbildningsnämnden i Kristianstads kommun beslutar vilka regler som ska gälla för placering på skolenhet utöver de regelverk som finns i skollagen.

Samtliga vårdnadshavare till barn som mottagits i anpassad grundskola och som ska placeras på en skolenhet ska lämna önskemål om skolenhet. Om vårdnadshavare inte aktivt lämnar önskemål om skolenhet placeras barnet i en skolenhet som uppfyller barnets behov av stöd. Möjlighet till önskemål gäller *inte* val av klass eller lärare.

Regelverk

Skollagens bestämmelser

En elev ska placeras vid den av kommunens skolenheter där elevens vårdnadshavare önskar att eleven ska gå. Om den önskade placeringen skulle medföra att en annan elevs berättigade krav på placering vid en skolenhet nära hemmet åsidosätts, ska dock kommunen placera eleven vid en annan skolenhet inom sin anpassade grundskola.

Kommunen får annars frångå elevens vårdnadshavares önskemål endast om den önskade placeringen skulle medföra betydande organisatoriska eller ekonomiska svårigheter för kommunen, eller det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Placeringsbeslut som utgår från stycke ett ovan kan endast överklagas till förvaltningsdomstol, förvaltningsrätten som första instans, i form av laglighetsprövning enligt kommunallagen. Placeringsbeslut som utgår från stycke två ovan kan överklagas till Skolväsendets överklagandenämnd.

Praxis

Högsta förvaltningsdomstolen har slagit fast att kommunen har en frihet att bestämma vilka kriterier som ska läggas till grund för prioriteringen av placering av elever på de platser som finns. Ett grundläggande krav är att urvalet sker på ett objektiva, sakligt och icke-diskriminerande sätt och med hänsyn tagen till vad som sammantaget är bäst för samtliga inblandade elever (HFD 2015 ref 50).

De anpassade grundskolorna är olika anpassade

Målgruppen för anpassade grundskolan är elever som på grund av att de har en intellektuell funktionsnedsättning inte bedöms ha förutsättningar att uppfylla grundskolans kriterier för bedömning av kunskaper eller betygskriterier. Anpassade grundskolan ska ge elever med intellektuell funktionsnedsättning en utbildning som är anpassad efter varje elevs förutsättningar. Utbildningen ska bland annat ge kunskaper och värden, bidra till personlig utveckling, social gemenskap och ge en god grund för ett aktivt deltagande i samhället.

Beslut om placering i kommunal skolenhet för anpassad grundskola utgår därför från att ge eleven adekvat stöd anpassat till elevens individuella behov. Lokalernas utformning och miljö samt hjälpmedlens funktion är viktiga faktorer härvidlag. För att säkerställa en hög kvalitet är de anpassade skolorna olika rustade avseende dessa faktorer för att möta elevers individuella behov i så stor utsträckning som möjligt.

Varje kommun är enligt skollagen skyldig att vid utformningen av sin grundskola eller anpassade grundskola beakta vad som är ändamålsenligt från kommunikationssynpunkt för eleverna. Kommunen kan dock behöva göra avvägningar, till exempel mellan vikten av att skolan kan ge eleven rätt stöd. Utrymmet för sådana avvägningar bör vara större för lokaliseringen av anpassad grundskola, mot bakgrund av dessa skolors karaktär och begränsade målgrupp.

Bedömningar inför mottagande i anpassad grundskola

Innan ett barn kan tas emot i anpassade grundskolan ska en utredning som omfattar en pedagogisk, psykologisk, medicinsk och social bedömning göras. Utredningen måste innehålla samtliga fyra delar. Dessa bedömningar ligger till grund för att kategorisera eleverna beroende på var och ens behov av stöd och anpassningar. Bedömningarna görs av en mottagningsenhet och sker på ett objektivt, sakligt och icke-diskriminerande sätt.

Elevkategorier vid skolplacering

Vid placering i skolenheter i anpassad grundskola fastställs enligt ovan vilken kategori eleven tillhör. Kategoriseringen används för att säkerställa att eleven får rätt adekvat stöd med de särskilda anpassningar som finns på skolenheten som eleven placeras på. De tre kategorierna baseras på nivåer av olika problematik som elever kan ha:

1. Elever i stort behov av individuellt anpassad intryckssanerad miljö.
2. Elever i behov av liftar och andra fast installerade hjälpmedel.
3. Elever utan behov av liftar och andra hjälpmedel samt utan större behov av individuellt anpassad miljö.

Platserna inom varje skolenhet är reserverade till en eller flera av ovanstående elevkategorier fördelade på skolenhetens stadier.

Placering enligt vårdnadshavarnas önskemål

Elever placeras alltid på kommunal skolenhet enligt vårdnadshavares önskemål om det finns plats i elevens elevkategori och stadium på den önskade skolenheten. Vårdnadshavare kan lämna upp till tre rangordnade önskemål om vilka skolenheter man önskar att barnet ska placeras i.

Om elev inte kunnat beredas plats på någon av de önskade skolorna placeras eleven istället på en skolenhet som kan möta elevens individuella behov i så stor utsträckning utifrån elevens kategori. En bedömning görs då enligt nedanstående urvalskriterier.

Placering enligt urvalskriterier

Skolan kan inte ta emot fler elever

Det finns en övre gräns för hur många elever som en skolenhet kan ta emot i respektive elevkategori och stadium. Om en skolenhet inte har plats inom en elevkategori och stadium för samtliga elever som vill gå där, tillämpas kommunens urvalsregler, vilka baseras på 11 kap. 29 § andra stycket skollagen. Detta då det skulle innebära betydande ekonomiska och organisatoriska svårigheter om en skola skulle behöva byggas om och anpassas till stora kostnader då den inte kan ta emot fler elever. Då kan en prövning endast ske av kommunens urvalsprinciper.

Om vårdnadshavares önskemål inte överensstämmer med elevens stödbehov

Detsamma gäller i de fall vårdnadshavares önskemål inte kan tillmötesgå utifrån elevens individuella stödbehov och ålder. Då placeras barnet utifrån nedanstående urvalskriterier. Detta eftersom det skulle leda till betydande ekonomiska och organisatoriska svårigheter att tillgodose vårdnadshavares önskemål att gå på annan skola om det redan finns en annan enhet i kommunen där redan dessa resurser och anpassningar finns.

Urvalskriterier

Kriterierna gäller i prioriteringsordning där ett lägre rankat kriterium endast får betydelse i det fall högre rankade kriterier är lika för flera elever och önskemål om vald skolenhet i berörd elevkategori och stadium inte kan tillgodoses för samtliga dessa elever.

1. *Elever med särskilda skäl*
Avser elev folkbokförd i annan kommun i enlighet med 11 kap 25 § skollagen.
2. *Elevkategori*
Elev med störst stödbehov inom sin kategori och stadiålder.
3. *Syskonförtur*
Elev som har ett syskon som redan går vid skolenheten har företräde.
4. *Absolut avstånd*
Elev som har det kortaste absoluta avståndet via officiella gång-, cykel- och bilvägar mellan folkbokföringsadressen och önskad skolenhet har företräde.

Övrigt

Placering i klass

När eleven är placerad på en viss skolenhet, är det rektor på skolenheten som beslutar om placering i klass. Möjlighet till önskemål av skolenhet omfattar ansökan till önskad skolenhet, men *inte* önskemål av klass, grupp eller lärare.

Val av skolenhet

Elev som redan har placering på skolenheten sedan tidigare har enligt skollagen rätt att gå kvar i skolenheten till och med den skolenhetens sista årskurs.

Val av skolenhet sker inför att eleven är mottagen i anpassad skola och ska placeras på en skolenhet. Nytt val av skolenhet kan behöva göras då eleven ska börja i årskurs 7 och den årskursen inte finns på skolenheten. Om elev går på en skolenhet i åk 6 där åk 7 finns som påföljande årskurs har eleven en plats reserverad på samma skola om eleven inte valt annan skola.

Något generellt skolval sker inte under tiden eleven går i årskurs F-6 eller i årskurs 7-9. Önskemål om byte av skolenhet kan dock ske inom varje årskurs (se nedan).

Om vårdnadshavarna inte gör någon ansökan

Barn- och utbildningsnämnden har ansvar för att elever som har Kristianstads kommun som hemkommun går i skolan. Skulle vårdnadshavarna av någon anledning avstå från att göra en ansökan med önskemål om skolenhet, måste barnet ändå placeras på en skolenhet. Det gäller också om ansökan inte är giltigt av någon anledning, t.ex. att det finns två vårdnadshavare som inte är överens om skolvalen. Om vårdnadshavarna inte gör en aktiv och giltig skolansökan placeras eleven i någon av de skolenheter som utifrån elevens stödbehov och ålder har plats i motsvarande elevkategori och stadium.

Vårdnadshavarna ska vara överens

I föräldrabalken, som är den lagstiftning som behandlar rättsförhållandet mellan föräldrar och barn, förutsätts att barnets vårdnadshavare kan komma överens om viktiga beslut för barnet. Önskemål och placering på skolenhet bedöms juridiskt vara ett sådant beslut som kräver att vårdnadshavarna är överens om samma beslut. Om barnets vårdnadshavare av någon anledning inte kan komma överens om önskemål av skolenhet måste barnet trots det placeras i en skolenhet eftersom skolplikten gäller och eleven enligt skollagen har rätt till utbildning. Barnet placeras då i någon av de skolenheter som utifrån elevens stödbehov och ålder har plats i motsvarande elevkategori och stadium.

Skolbyte inom kommunens skolenheter

Skollagens bestämmelser och barn- och utbildningsnämndens regler för skolplacering är vägledande för placering av elever även efter perioden för skolansökan, t ex vid önskat skolbyte. Elev kan byta skolenhet om det finns plats i elevens elevkategori och stadium på den önskade skolenheten.

Vårdnadshavare kan ansöka om att elev ska få byta skolenhet. Den elev som bäst uppfyller urvalskriterierna får den lediga platsen. Det finns alltså ingen tidsordnad kö till skolenheterna, utan prövning görs för *alla* elever som dittills sökt den aktuella skolenheten då en ledig plats uppstår där. Placering av elev som önskat och fått beslut om ny placering börjar på den nya skolan så snart plats efter rektors bedömning kan beredas.

Skolbyte för elev som flyttar eller lämnar fristående skola

Byte av anpassad skola kan ske *löpande* i följande situationer:

- Elev som flyttar in från annan kommun och blir folkbokförd i Kristianstads kommun,
- Elev som byter från fristående skola,
- Elev som har särskilda skäl och är folkbokförd i annan kommun (11 kap. 25 § skollagen).

Elev med särskilda skäl folkbokförd i annan kommun

Elever som är folkbokförda i andra kommuner kan få rätt att gå i kommunal skolenhet i Kristianstads kommun på samma villkor som elever som har Kristianstads kommun som hemkommun om dessa elever har *särskilda skäl* enligt 11 kap 25 § skollagen. Det är mottagningsansvarig rektor för anpassad grundskola som fattar detta beslut. Det finns i huvudsak två skäl som betraktas:

- Eleven är på väg att flytta till Kristianstad inför läsåret som ansökan avser, eller
- Eleven har en familjehems-/jourhemsplacering i Kristianstad men är fortfarande folkbokförd i annan kommun.

Rätten att få gå i Kristianstads kommunala skolenheter på grund av särskilda skäl beviljas endast för läsåret som ansökan om skolplacering avser. För varje nytt läsår krävs därför ett nytt beslut om inte eleven blir folkbokförd i kommunen under tiden.

En elev som är folkbokförd i en annan kommun och placerad på ett familjehem eller jourhem i Kristianstads kommun kan beviljas att gå i skolenhet i Kristianstads kommun.

Om familje- eller jourhemmet har fullmakt att ombesörja elevens skolgång, får föräldrarna i familje- eller jourhemmet ansöka om att eleven har särskilda skäl med hänvisning till placeringen i familje- eller jourhemmet. Om familje- eller jourhemmet däremot saknar rätten att ombesörja elevens skolgång, är det elevens vårdnadshavare som måste göra ansökan. Ansökan skickas till mottagningsansvarig rektor för anpassad grundskola.